

וועדה לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז – 1976

לכבוד

שר הבריאות

דין וחשבון שני לפי סעיף 44(ה) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז – 1976

בעניין: ד"ר בעז לב, משנה למנכ"ל, באמצעות ב"כ עוה"ד יונתן ברג, לשכת היועצת המשפטית, משרד התובעת הראשית, משרד הבריאות, ירושלים

להלן "הקובל"

- נגד -

פרופ' שלמה ללצ'וק, ת.ז. XXXXXXXXXX שמענו XXXXXXXXXX רופא מוסמך מס' רישיון 12667 ומומחה בכירורגיה כללית

להלן "הנקבל"

רקע קודם בקצירת האומר

1. ביום 6 מרס 2014 הוגשה נגד הנקבל קובלנה (להלן "הקובלנה המקורית"), שעניינה גילוי התנהגות שאינה הולמת רופא ורשלנות חמורה במילוי תפקידו המקצועי וכן הפרת הוראות סעיף 17 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 כאמור בסעיפים 41(1), (3) ו-7 לפקודת הרופאים, תשל"ז-1976 (להלן "פקודת הרופאים").
2. עיקרו של ההליך (להלן "ההליך המקורי") נסב על מחלוקת שניטשה בין מומחים רפואיים מן השורה הראשונה בעניין הרשלנות החמורה שיוחסה לנקבל על ידי הקובל בקובלנה המקורית. ביום 4 דצמבר 2017 ניתנה על ידי ועדת המשמעת בהרכב החברים ד"ר ישי לב, יו"ר, פרופ' צבי שטרן, נציג ההסתדרות הרפואית ומשה מרבך, נציג היועמ"ש לממשלה – החלטת ביניים לעניין הכרעת הדין, בה נקבע כי הונחה בפני הוועדה תשתית ראייתית מספקת לפיה יש להרשיע את הנקבל בכל העבירות המיוחסות לו בקובלנה המקורית, אשר סעיפיה פורטו בהרחבה בהכרעת הדין. הדבר נקבע בצער רב, נוכח מעמדו הבכיר של הנקבל והידע והניסיון הרבים שצבר, כך לשון ההחלטה בהכרעת הדין. בדין וחשבון שהגישה הוועדה לשר הבריאות, המליצה הוועדה ביום 8 פברואר 2018 להשית על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישיון מלעסוק במקצוע הרפואה לתקופה של חצי שנה. בדין וחשבון לא

חסכה הוועדה את שבטה בגין השיהוי בן 6 שנים בהליכי הבדיקה בעניינו של הנקבל עד למועד העמדתו לדין משמעתי וצינה כי הדבר ראוי לכל ביקורת. "יאמר ביושר כי החלטת הוועדה, שנשאה 145 עמודים, ניתנה בעקבות השקעת זמן ומאמץ רבים, חורגים במידה רבה מן הסביר והמקובל. יהיה מי שיקשור החמרה במצב בריאותו של אחד מחבריה למאמץ שהושקע. כך או כך – חקר האמת הוא זה שעמד לנגד עיניה והוא בלבד.

3. בהחלטתו מיום 25/2/18 אימץ השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב את החלטת הוועדה לעניין הכרעת הדין ואת המלצתה לעניין אמצעי המשמעת שיש להשית על הנקבל. בהחלטתו ציין השופט סטרשנוב:

"הנני סומך ידי על הדו"ח המפורט והענייני שחיברה הוועדה לעניין הרשעתו של הנקבל בכל העבירות שיוחסו לו בכתב הקובלנה, לאחר שאלה הוכחו כדבעי. הוועדה קיימה 18 ישיבות, שמעה עדים רבים וקבלה מסמכים שונים, ובסופו של דבר הוציאה תחת ידה דין וחשבון ערוך כהלכה – דבר דבור על אופניו. ... הנני מחליט לאמץ את המלצת הוועדה ולהתלות את רישונו של הנקבל, פרופ' שלמה ללצ'וק, מלעסוק ברפואה במשך חצי שנה..."

4. ביום 14/6/18 הגישו באי כוח הנקבל ערעור על החלטת השופט (בדימוס) סטרשנוב לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (עש"א 40692-06-18). ביום 18/3/19 ניתן פסק דין בערעור לפיו הערעור מתקבל בחלקו ועניינו של המערער יוחזר לדיון המשך בפני הוועדה להתייחסות משלימה. באשר לרישום הרפואי לא נותרה מחלוקת באשר לאחריות המשמעטית שיש להטיל על הנקבל בגינה. בפסק הדין קבע בית המשפט הנכבד בעניין זה:

"המערער מכיר בכשל משמעתי בכל הנוגע באופן בו ניהל את הרישום הרפואי. חוסר התייעוד המספק עומד בניגוד לנדרש בהוראות חוק זכויות החולה. נמצא שפער זה הצדיק הטלת אחריות משמעטית. המערער לא חולק על כך..."

אשר לרשלנות החמורה שיוחסה לנקבל בקובלנה המקורית בדך התנהלותו במקרה נשוא הליך זה, קבע בית המשפט:

"וידגש – אינני אומר שהיה על הוועדה הנכבדה לפטור את המערער מאחריות משמעטית. ייתכן שיש מקום להטילה עליו בסופו של יום, ולא אנקוט עמדה בעניין. ועדיין, המערער העלה שורה של טענות רפואיות כבדות משקל. טענות אלה הצריכו התמודדות ודיון לגופן. לוועדה יש כשירות מוסדית להתמודד עמן. היא כוללת חברים שהם מומחים ברפואה. חובתה אינה מתמצה באיסוף הנתונים... עליה להתמודד עם הטיעון הרפואי שמועלה בפניה. עליה לנמק מסקנותיה, שכן זו מומחיותה. הוועדה הנכבדה הקדישה מאמצים ראויים לציון בעבודתה, ויש לשבח אותה על כך. יחד עם זאת, היה עליה

להידרש לטענות המערער, שהן כבדות משקל. יתכן שבסופו של יום הייתה הוועדה מוצאת לדחות אותן, וייתכן שבסופו של יום הייתה מוצאת לקבלן. אך כך או כך, היה על הוועדה להתמודד עמן לגופן."

...הוועדה יכולה להחליט לשוב ולאמץ את מסקנותיה הקודמות, תוך הנמקה מפורטת. היא יכולה להחליט שאין מקום להטיל אחריות משמעתית, או להטיל אחריות שונה מזו שנמצא להטיל קודם לכן... למען הסר ספק אין מקום לקיים הליך ראייתי נוסף ואין צורך בשמיעה נוספת של עדים. הוועדה עשתה בעניין זה מלאכה ראויה לציון. כן יהיה מקום לשקול השלמת טיעון של הצדדים בפניה... על בסיס הראיות הקיימות. לאחר מכן, ובכפוף לתוצאות הדיון בוועדה, ניתן יהיה להחזיר את עניינו של המערער לעיון כב' השופט סטרשנוב".

5. ביום 24 מרס 2019, ימים ספורים לאחר מתן פסק הדין בערעור, ניתנה על ידי הוועדה החלטה בה נקבע, בין היתר:

"מצאנו לנכון להדגיש כי הוועדה עשתה ימים כלילות כדי לנתח את התשתית הראייתית שהונחה בפניה במהלך ההליך ולקבוע את הממצאים הרפואיים והאתיים שהיוו את הבסיס למסקנות שהוציאה תחת ידיה, לפי מיטב שיפוט והידע הרפואי שצברו חבריה. נשים נפשנו בכפנו אם לא נאמר כבר עתה כי מטבע הדברים שקיימת אפשרות של ממש כי הוועדה תותיר בעינה המלצתה להרשיע את הנקבל בעבירות שיוחסו לו בכתב הקובלנה, כולן או חלקן, גם לאחר בחינה מחודשת של הסוגיות עליהן הצביע בית המשפט בפסק דינו, לאחר שתפעל על פי הנחיות בית המשפט כלשון וכרוחן, בפתירות ובנפש חפצה, כשלנגד עיניה הצורך בהשלמה ראויה ונכונה של ההליך המשמעותי. מכאן שיש מקום לזמן את הצדדים להופיע בפניה ולאפשר להם להשלים טיעוניהם בהתייחס להערותיו של בית המשפט בסוגיות המרכזיות בהן דן בפסק דינו".

6. עוד בטרם יבשה הדיו על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, פנה בא כוחו של הנקבל למנכ"ל משרד הבריאות ולגורמים בכירים נוספים במערכת המשפט בדרישה, כי ככל שיחודש הדיון בפני ועדת המשמעת – ימנה המנכ"ל לצורך השלמת הדיון מותב אחר, אשר יוכל אכן לקיים את הדיון המשלים בלב פתוח ובנפש חפצה – הלכה למעשה, כלשון בא כוחו; זאת הגם שביהמ"ש המחוזי לא קבע כל סייג באשר להרכבה של הוועדה בהמשך ההליך. דרישה זו נדחתה על ידי היועץ המשפטי של המשרד בתגובתו מיום 17 אפריל 2019. בקשת רשות ערעור שהוגשה על ידי באי כוח הנקבל לבית המשפט העליון (רע"א 2778/19) על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר כללה גם הסתייגות רבתי מהמשך דיון בהרכבה המקורי של הוועדה -

נדחתה על ידי בית המשפט העליון ביום 27/5/2019. לא ננקטו הליכי ערעור מטעם המדינה בעקבות פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

7. בכך נסתיימו ההליכים המשפטיים שהתנהלו בעקבות הגשת הקובלנה המקורית. נודה ביושר כי פסק דינו של בית המשפט הנכבד טפח על פנינו וגרם לנו למבוכה ולתסכול רבים על שלא השכלנו להבהיר את מה שהונח ביסוד המלצתנו אז להרשיע את הנקבל גם בעבירת הרשלנות החמורה שיוחסה לו בקובלנה המקורית.

8. לשם הסרת כל ספק יודגש כבר עתה כי לא היה בהבאת השתלשלות העניינים לעיל, משום כוונה ליצור את הרושם שהוועדה עדיין מבקשת לשכנע בצדקת מסקנותיה בהליך המקורי; הוועדה כשלה בניסיונה זה ואין ולא היה בכוונתה לחזור עליו אלא לעשות מה שהינה מחויבת לעשותו עתה והוא הצגת תמונה מלאה של ההליכים שהתנהלו בעניינו של הנקבל וההחלטות שהתקבלו בהם עד לחידושו של ההליך; זאת ותו לא. היוזמה בה נקטה הוועדה מאוחר יותר, להביא את הצדדים להגעה להסדר טיעון, כפי שיידון להלן, הינה ביטוי לכוונתה האמיתית להמשיך ולדון בתיק בלב פתוח ובנפש חפצה כפי שהבהירה לצדדים, מתוך ניתוק מלא מן העמדות בהן נקטה בעבר, בלי שתהא שבויה בהן; זאת תוך הצגת התשתית העובדתית מתחילתו של ההליך המקורי, גם אם בקליפת אגוז, אשר לימים תהווה גם היא בסיס לטעמים שהיו ביסוד המלצתה בדין וחשבון נוסף זה.

חידוש ההליך בפני הוועדה

9. בעקבות התפטרותו ביום 7/4/2019 של חבר הוועדה, פרופ' צבי שטרן, מחברותו בוועדות המשמעת לרופאים ובכלל זה מהרכב הוועדה שדנה בנקבל – נתמנה כמחליפו בהרכב הוועדה פרופ' יורם קלוגר כנציג ההסתדרות הרפואית. לא נצא ידי חובתנו אם לא נציין את תרומתו הייחודית של פרופ' שטרן להליך המקורי ואת צערנו על כי מקומו נפקד מהרכב הוועדה עם חידושו. עם זאת, אין ספק כי ההיזקקות למילוי מקומו על ידי פרופ' קלוגר סייעה רבות להביא את חברי הוועדה לראיה חדשה, מפוכחת ומעשית, של הדרך שיש לנקוט בה כדי להגיע באופן ראוי ונכון לקו הסיום בהליך זה.

10. ביום 30 אוקטובר 2019 התקיימה ישיבה בעניינו של הנקבל שנועדה לאפשר לבאי כוח הצדדים להשלים טיעוניהם, זאת בהתאם להחלטת הוועדה כאמור לעיל. מטעם הנקבל הופיעו עורכי הדין נבות תל צור, חדווה לוין ויונתן לוין. כאמור, האתגר שניצב בפני הוועדה לא היה לשוב ולהוכיח בכל מחיר את צדקת מסקנותיה בהליך המקורי אלא להגיע לתוצאה ראויה שיהיה בה כדי להביא לסיום נכון וראוי של ההליך בנסיבות המיוחדות אליהן נקלע. במהלך הישיבה נוצרה דינמיקה, במעורבותם הפעילה של חברי הוועדה, שהביאה גם את הצדדים להכרה כי יש מקום, בנסיבות המיוחדות אליהן נקלע ההליך – לנסות ולמצות אפשרות של הגעה להסדר טיעון בטרם יישמעו טיעונים משלימים ויתקיים דיון לגופו. חברי הוועדה המליצו בפני הצדדים כי יש מקום שבניסיון להגעה להסדר כזה יהיו מעורבים גם גורמים בכירים במשרד להם נגיעה ומעורבות ישירה בגיבושה של מדיניות התביעה במערכת הבריאות והם בעלי ידע מקצועי ורפואי ברמה גבוהה; זאת על מנת שהסדר כאמור

יתקבל גם על דעתם ובתמיכתם ומתוך הצורך לגלות רגישות ציבורית ואנושית כאחד. בהחלטה שניתנה על ידי הוועדה ביום 3/11/2019 נכתב לעניין זה, בין היתר:

"על מנת לאפשר מימוש החלטת הוועדה שהתקבלה במהלך הישיבה מיום 30 נובמבר, מתוך ציפייה לגישה חיובית, אנושית ועניינית גם יחד – אשר תעלה בקנה אחד הן עם האינטרס הציבורי והן עם האינטרס האישי של הנקבל – מבקשת הוועדה מיחידת הדין המשמעת להפיץ פרוטוקול הישיבה גם לעיון מקבלי ההחלטות במשרד, להם חלק בקביעת מדיניות העמדה לדין משמעת ואמצעי המשמעת שיש לנקוט בהם, לרבות לעיון היועץ המשפטי של המשרד, עו"ד אורי שוורץ וד"ר בועז לב, נציב קבילות הציבור. החלטה זו תופץ לבאי כוח הצדדים ולגורמים אחרים במשרד כאמור, בדיסקרטיות המתחייבת, במצורף לפרוטוקול הישיבה ותהווה חלק בלתי נפרד ממנה".

11. למותר לציין כי משבר הקורונה תרם באופן מכריע לשיהוי הרב בהתנהלות הצדדים לקידום המהלך להגיע להסדר טיעון אך לא הצליח למנוע אותו; זאת בעיקר משום שלמהלך זה נדרשו ממלאי תפקידים בכירים במשרד הבריאות שעיקר מעייניהם בשנה האחרונה היה נתון להתמודדות עם המגיפה. ביום 15/6/2020, לאחר דחיות מספר לפרק זמן ממושך עקב משבר הקורונה ובעקבות החלטות נוספות של הוועדה בהן שבה והצביעה על החשיבות שבקיום מהלך שיביא להסדר טיעון, אשר יעלה בקנה אחד הן עם האינטרס הציבורי והן עם האינטרס האישי של הנקבל – התקיימה, כך על פי הדיווח, ישיבה של בכירים בהנהלת המשרד, בהשתתפות באי כוח הצדדים, אשר סללה את הדרך להגעת הצדדים להסדר טיעון כפי שיתואר להלן.

הנמקה נוספת בכל מחיר או חישוב מסלול מחדש – בעקבות פסק הדין

12. ייאמר ביושר ובכנות כי בעקבות מתן פסק הדין התלבטו מי מבין חבריה בין האפשרות בה יאלצו להתפטר מתפקידם כחברים במושב הוועדה לבין האפשרות להמשיך בדרך המאתגרת שהוצבה בפניהם. רוב חברי הוועדה בחר בדרך השנייה, כשנוקט בה גם חבר חדש במושב, פרופ' קלוגר. לתודעת כל חברי הוועדה ללא יוצא מן הכלל חדרה ההכרה כי מיצוי נוסף של ההליך בדרך של הצגת הנמקות חדשות בסוגיות עליהן הצביע בית המשפט – עלול להיות מהלך בעייתי וכי הגעה להסדר טיעון היא צורך מתבקש, בעיקר נוכח תוצאת פסק הדין בערעור וההערכה כי חידוש הדיון במחלוקת הרפואית לא ישיג את מטרתו ואף עלול לשוב ולהכשיר את הקרקע לקיומם של הליכי ערעור חדשים ולעינוי דין נוסף לנקבל.

13. פסק הדין של בית המשפט המחוזי בערעור יצר אצל חברי הוועדה יותר מאשר תחושה, מלווה בהערכה מקצועית ומשפטית, כי ההליך המשמעת למעשה מיצה את עצמו, גם אם נותרה בידי הוועדה האפשרות להעמיד שוב במבחן חוזר את מסקנותיה. בפסק דינו של בית המשפט המחוזי לא נמנעה ממילא האפשרות לסלילת הדרך למתווה שיכול ויביא להסדר טיעון. יש גם לציין כי לא מן הנמנע כי בחינה חוזרת של הנמקות הוועדה יכולה הייתה גם לעורר את הצורך בהשלמת עדויות של מומחים רפואיים שהעידו בפניה, גם אם באמצעות שאלות הבהרה ומתן מענה להן בכתב, כך שהוועדה יכולה הייתה למצוא עצמה כמי שמרחיבה את היריעה הראייתית גם אם לא נדרשה לכך וממילא גם את היקף הזמן שהיה נדרש למטרה זו.

14. וגם זאת ייאמר בשקיפות מלאה: המגמה שהייתה ביסוד המתווה להגעה להסדר טיעון אינה נובעת בשום פנים ואופן מקוצר ידה של הוועדה לנסות ולבסס פעם נוספת את הנימוקים שהיו ביסוד החלטתה בהליך המקורי אלא כאמור מהכרתה כי מהלך כזה עלול שלא לעלות בקנה אחד עם הצהרתה כי בכוונתה לקבל החלטה חדשה בעניינו של הנקבל בלב פתוח ובנפש חפצה. עצם הניסיון להוכיח שוב את מה שנראה בעיניה כמוכח דיו בעבר – עלול היה ליצור את הרושם לקיומן של מגמתיות ונחישות להביא שוב לתוצאה דומה שכבר התקבלה, בכל מחיר. אפשרות כזו הייתה ממנה והלאה. עיניה של הוועדה היו נשואות אל העתיד ולא אל העבר וכך גם עתה.

הגעת הצדדים להסכם להסדר טיעון – הקובלנה המתוקנת

15. ביום 29 אוקטובר 2020 ניתנה על ידי באי כוח הצדדים הודעה לוועדה לפיה, בעקבות דיונים בין הצדדים ודיוניים פנימיים אצל הקובל, הגיעו הצדדים ביניהם להסדר טיעון המביא לסיום סופי ומוחלט של הפרשה, כהגדרת ההודעה. על פי הסדר הטיעון תוגש לוועדה קובלנה מתוקנת שנוסחה צורף להודעה; הנקבל יודה בעובדות ובעבירות המשמעת המיוחסות לו בקובלנה המתוקנת; באי כוח הנקבל והקובל יטענו לאמצעי משמעת של נזיפה בלבד ויעתרו לאימוץ הסדר הטיעון ולאישורו; הטיעון לעונש יסתמך אך ורק על עובדות הקובלנה המתוקנת והנקבל יהיה רשאי להביא ראיות לאמצעי המשמעת מטעמו. עוד צוין בהודעת באי כוח הצדדים כי הסדר הטיעון הינו בין הצדדים בלבד והוא אינו מחייב את וועדת המשמעת או את השופט בדימוס סטרשנוב או את בית המשפט, כך לשון ההודעה.

16. בהתאם לקובלנה המתוקנת הנושאת את התאריך 25/11/2020 והחתומה בידי הקובל, פרופ' איתמר גרוטו, אושפז ביום 9/8/08 בבי"ח פרטי, מטופל של הנקבל (להלן "המנוח"), לצורך ניתוח על ידו באבחנה של גידול ממאיר גדול (בחלק הפרוקסימלי של הקיבה. במהלך אותו יום נותח המנוח בניתוח גדול ומורכב שכלל כריתת קיבה, פילורופלסטיה והתקן צינור הזנה למעי הדק (גי'ג'ינוסטומי). המנוח אושפז בבית החולים לצורך טיפול. ביום 14 יולי 2008 הופיעה אצל המנוח הפרשה חומה בנקז. המנוח נבדק על ידי הנקבל אשר הורה על המשך מעקב אחר הפרשות מהנקז וכן על המשך טיפול שמרני, הכולל הזנה דרך הג'ג'ינוסטומי, מתן נזלים, אלקטרוליטים ועוד. המנוח סבל מחולשה, כאב ובצקות, הדלף לא פסק אך הכמות הלכה ופחתה. בהמשך להנחייתו של הנקבל המשיך המנוח להיות מטופל באופן שמרני. הדליפה ממנה סבל המנוח הודגמה שוב על ידי בליעת חומר ניגוד בתאריך 20/8/08, חמישה וחצי שבועות לאחר הניתוח. מהרישומים בגיליון הרפואי עולה תמונה לפיה המנוח היה חלש, ללא חום וללא לויקוציטוזיס.

17. ביום 26/8/08, מאחר ומצבו של המנוח לא השתפר, למרות טיפולו של הנקבל, הזמינו בני משפחתו של המנוח, בהסכמת הנקבל, חוות דעת רפואית נוספת מפרופ' קשתן, מנהל המחלקה הכירורגית בבית החולים קפלן, אשר המליץ על תזונה תוך ורידית וטיפול בסומטוסטטין, עד לשיפור במצבו הכללי של המנוח וניתוח נוסף במידת הצורך. פרופ' קשתן שוחח עם הנקבל על חוות דעתו אך הנקבל דחה את המלצותיו, תוך התייחסות לא הולמת ולא מכבדת בעת השיחה. במהלך הימים הבאים המשיך המנוח לסבול מהפרשות, היה חלש, סבל מדימום שנגרם בזמן החלפת ליין פמורלי על ידי מרדים ונזקק לחבישת לחץ ונזקק לחבישת לחץ, מנות דם

ומשקפי חמצן. בהמשך החל גל ספסיס כתוצאה מזיהום בליין המרכזי. מהגיליון הסייעודי עולה כי במהלך הימים הבאים המנוח חש ברע, היה חיוור וחלש ונזקק למשככי כאבים. בנוסף, בנוסף נרשמו ממצאים חוזרים של הפרשה מוגלתית, עור אדום וחם ובצקות ברגליים וכן דליפה ברורה של מזון שניתן דרך הפה.

18. ביום 4/9/08 בשעה 14:00 הפסיק המנוח לנשום, איבד הכרה, בוצעה הנשמה והמנוח הועבר ליחידה לטיפול נמרץ. במהלך אשפוזו של המנוח ביחידה לטיפול נמרץ עד לפטירתו ביום 6/9/08 נמשך הגל הספטי, מצבו המשיך להחמיר והוגדר קריטי על רקע הלם ספטי, ARDS, אי ספיקת כליות חריפה והפרעה במנגנון קרישת דם וצמיחה של פסאודומנס ו – Aeruginosa. ST בתרבויות דם, בקצה צינור העירוי. לאורך כל תקופת האשפוז ביקר הנקבל את המנוח מידי יום ולעתים פעמיים שלוש ביום.

19. הנקבל לא ניהל רשומה רפואית כראוי לרבות רישום דל וחסר בגיליון הרופא והיעדר תיעוד של כמות הדליפה, לאחר הוצאת הנקז. בנוסף, מצויים שלושה סיכומי מחלה בנוסחים שונים בעניינו של המנוח, אשר נכתבו כולם על ידי הנקבל ואינם תואמים את המסמכים הרפואיים ומצבו של המנוח, בזמן אמת.

20. הקובלנה המתוקנת מייחסת לנקבל התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה והפרת סעיף 17 לחוק זכויות החולה, כאמור בסעיף 41(1) ו – (7) לפקודת הרופאים, בכך שדחה את חוות דעתו והמלצותיו של פרופ' קשתן, תוך התייחסות לא הולמת ולא מכבדת והמשיך בטיפול שמרני; בכך שערך שלושה סיכומי מחלה שונים עם חוסר התאמה בינם לבין הממצאים ומצבו של המנוח, כפי שתועדו ברשומה הרפואית ובגיליון הסייעודי; בכך שהנקבל לא ניהל רשומה רפואית כנדרש לפי סעיף 17 לחוק זכויות החולה וכללי רפואה נכונה לרבות רישום דל וחסר בגיליון הרופא והיעדר תיעוד של כמות הדליפה לאחר הוצאת הנקז.

21. בהחלטתה מיום 25/11/2020 קבעה הוועדה כי הצגת הסדר הטיעון ושמיעת טיעונים לעניין אמצעי המשמעת ייעשו במועד שייקבע לכך; מועד כאמור נקבע, לאחר דחיות מספר בגין משבר הקורונה, ליום 25/2/2021. ביום 23/2/2021 ניתנה לוועדה הודעה מטעם באי כוח הצדדים לפיה, על רקע הסדר הטיעון ובהינתן מגבלות הקורונה, הצדדים מבקשים להסתפק בהודעה על הסכמה על אמצעי המשמעת ולבטל את הדיון שהיה קבוע ליום 25/2/2021; להודעה צורפו שוב הסדר הטיעון והקובלנה המתוקנת בנוסח המקורי כפי שהוגש לוועדה, כאשר צוין בה כי הנקבל מודה בקובלנה המתוקנת וכי הצדדים סבורים כי בנסיבות המיוחדות של העניין הסדר הטיעון הוא סביר, מידתי, נכון ומוצדק וכי הוא נחתם לאחר הפעלת שיקול דעת ולאחר התייעצות עם כל הגורמים הרלוונטיים במשרד הבריאות. בנימוקי הבקשה לביטול הדיון פורט כי למרבה הצער, קיימות עדיין מגבלות מגפת הקורונה ועקב כך ישנן מגבלות לגבי מספר המשתתפים בדיונים ובהליך בעניינו ישנו מספר רב יחסית של משתתפים; על רקע הסדר הטיעון ועל מנת להימנע מהתקהלות – הצדדים מבקשים מן הוועדה להסתפק בקבלת הסדר הטיעון והקובלנה המתוקנת ללא קיום דיון בעניין.

22. בעקבות הודעת באי כוח הצדדים נתנה הוועדה החלטה לפיה, לאחר שבחלוף זמן לא הושגה תמימות דעים בין חברי הוועדה לעניין הצורך בקיום הדיון במועד המתוכנן – נעתרה הוועדה פה אחד לבקשת באי כוח הצדדים לבטל הדיון האמור ורשמה לפניה הודעתם לעניין הסדר הטיעון והקובלנה המתוקנת ובקשתם להסתפק בהם בלי לקיים דיון בעניין. עוד נאמר בהחלטה כי הוועדה תעביר המלצתה לעניין סיום ההליך בעניינו של הנקבל לשופט בדימוס סטרשנוב בהקדם האפשרי.

דיון והכרעה

23. משהודה הנקבל, על פי הצהרת באי כוחו, בכל הנטען בקובלנה המתוקנת, יש להרשיעו בעבירות של התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה והפרת סעיף 17 לחוק זכויות החולה, כאמור בסעיפים 41 (1) ו- (7) לפקודת הרופאים. מכאן ואילך נתמקד בסוגיית אימוצם של הסדרי טיעון בכלל והסדר טיעון זה בפרט, בכל הנוגע לקובלנה המתוקנת ולאמצעי המשמעת שהוסכם בין הצדדים להטילו על הנקבל.

אימוץ הסדרי טיעון בפסיקה

24. בע"פ 1958/98 פלוני ' מדינת ישראל קובע בית המשפט העליון את העקרונות שאמורים להיות מונחים ביסוד הסדרי טיעון:

"הכל מסכימים כי האינטרס הציבורי במובנו הרחב מחייב את בתי המשפט לעודד קיומם של הסדרי טיעון. קיום הסדרי טיעון מאפשר פריסה רחבה יותר של אכיפת החוק ובכך יש כוח מרתיע כשלעצמו, העשוי לאזן את אפקט ההקלה בעונש במקרה הקונקרטי. הסדר טיעון אשר נכרת בהתאם לכללים ועל פי שיקולים ראויים, מקצר את עינוי הדין של הנאשם ושל נאשמים פוטנציאליים הממתינים לכתב אישום נגדם. הסדר טיעון מסייע לרשויות האכיפה בהעמדת עבריינים נוספים לדיון, הוא מביטיח ענישה שאינה מרוחקת בזמן ממועד ביצוע העבירה...מבחינה ערכית, יש להסדר הטיעון ערך מוסף כאשר העברין מקבל על עצמו אחריות למעשיו."

25. סוגיית אימוץ הסדרי טיעון מצאה את ביטוייה גם בהליכים משמעתיים ואפשרות הסתייה מהם נדונה לא אחת בפסיקה. בע"א 1079/04 ד"ר ליביו לאור נ' שר הבריאות ואח' (ראה אתר המשפט הישראלי "פסקדין") עושה בית המשפט העליון אבחנה בין הסדרי טיעון שהושגו במסגרת הליך פלילי לבין אלה המושגים בהליכים משמעתיים. וכך קובע בית המשפט:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעתיים שבנדון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים..."

לפיכך נפסק כי בהליכים מסוג זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריון המשמעת העומד לפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל... על פי רציונל זה המונח ביסוד הענישה בהליכים משמעתיים, יכולה להישמע הטענה כי יש לאפשר מרחב גדול יותר לסטייה מהסדר טיעון שהושג בין הצדדים בהליך משמעת, מקום שלא ניתן משקל ראוי והולם לאינטרס הציבורי אף אם נגרמת בשל כך פגיעה לעבריון המשמעת ששינה מצבו לרעה והודה במעשים שיוחסו לו בהסתמך על הסדר הטיעון."

26. אשר לשאלת סבירותו של הסדר טיעון לעניין ההחלטה אם לאמצו או לדחותו, קובע בית המשפט העליון בע"פ 1958/98, כשהוא מציין בפני בית המשפט הדן בהליך את השיקולים שיש לשקול בעניין זה:

"כך למשל ייתן דעתו על הקשיים הצפויים בניהול המשפט... כן ייתן בית המשפט דעתו על האינטרס הציבורי שבהשגת הודיית הנאשם ובקבלת אחריות למעשיו... עוד יביא בחשבון את האינטרס הציבורי במובנו הרחב – החיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבי התביעה..."

מן הכלל אל הפרט – הרמת המסך מעל המהלכים והנימוקים לאימוץ הסדר הטיעון

27. נקדים ונאמר כי מעורבותה של ועדת המשמעת במקרה זה בכל הנוגע בהאצת המהלך להגעה להסדר טיעון – מסירה ספק אפשרי באשר להיותו של המקור לשיקולים לנקיטה ביוזמה זו מצד באי כוח הצדדים – מקור לגיטימי, ענייני ורלוונטי למהלך כזה. זאת ועוד. העובדה שבמהלך זה נטלו חלק פעיל גם ממלאי תפקידים בכירים במשרד הבריאות, מחזקת את ההנחה שהערכה מקצועית ברמה הגבוהה ביותר ליוותה יוזמה זו וסייעה להגעה להסדר טיעון, תוך מתן משקל ראוי לאינטרס הציבורי והפרטי גם יחד. נציין כי שוכנענו כי חתירה משותפת של הצדדים להגיע לתוצאה זו – מהלך שהוועדה צידדה ותמכה בו – היא שעמדה ביסוד המאמצים לגיבושו של ההסדר.

הקובלנה המתקנת

28. בכל הנוגע לעובדות ולעבירות שיוחסו לנקבל בקובלנה המתקנת נדגיש כי אלה הינן בתחום שיקול הדעת של התביעה ואין וועדת המשמעת אמורה להעמידן במבחן או להטיל בהן ספק. זו פררוגטיבה של התביעה וחזקה עליה ששקלה לעניין זה את השיקולים הראויים כפועל יוצא מן הנסיבות החדשות אליהן נקלע ההליך קודם שגיבשה מסמך זה; זאת בעצה אחת עם באי כוח הנקבל ועם הגשת הקובלנה המתקנת בידי הקובל, פרופ' איתמר גרוטו. נרשה לעצמנו רק לציין כי מעיון בקובלנה המתקנת עולה כי המיוחס בה לנקבל עולה בקנה אחד עם תוצאת פסק הדין בערעור, לפיה לא עלה ספק באשר לעובדות שיוחסו להתנהלותו של הנקבל, כפי שפורטו בקובלנה המתקנת.

אמצעי המשמעת

29. עמדת הצדדים באשר להטלת אמצעי משמעת של נזיפה איננה בלתי סבירה ואיננה בלתי מידתית והיא ביטוי לשיקול דעת שהופעל הן לעניין חומרת העבירה המיוחסת לנקבל בקובלנה המתוקנת – התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה - והן לעניין תקופת הזמן הארוכה שחלפה מאז האירועים בגינן הועמד הנקבל לדין משמעתי לראשונה בהליך המקורי – אוגוסט 2008 – תקופה שחלקה הגדול נבע משיהוי ממושך בו נקטה מערכת הבריאות עד להעמדתו של הנקבל לדין משמעתי ושהיה בה משום עינוי דין לנקבל; זאת בנוסף להליך המשמעתי עצמו ולהליך המשפטי שהתקיימו בעניינו מאוחר יותר.

30. בהחלטתה מיום 25/11/2020 אפשרה הוועדה לבאי כוח הנקבל להציג בפניה ביום הדיונים המתוכנן – 25/2/2021 – ראיות לעניין אמצעי המשמעת, ככל שימצאו לנכון. בהודעה שהוגשה על ידי באי כוח הצדדים ובה בקשה להסתפק בקבלת הסדר הטיעון והקובלנה המתוקנת ולבטל הדיון – לא נאמר דבר לעניין ראיות בדבר אמצעי המשמעת. הגם שניתן היה לראות בכך ויתור על הגשת ראיות כאמור, קובעת הוועדה כי התייחסות לראיות שהוגשו בעניין זה בהליך המקורי, רלוונטית גם עתה, ואולי אף ביתר שאת, והצגתה מתחייבת על מנת שלא תיפגע זכותו של הנקבל להציג את עברו הרפואי ואת הערכות מטופליו באופן שיש בו כדי להשפיע על חומרת אמצעי המשמעת שיש לנקוט כלפיו בעקבות ההגעה להסדר טיעון. כל תוצאה אחרת הייתה עלולה להעמיד בספק חלק מן השיקולים שהיו ביסוד ההגעה להסדר טיעון ובעיקר לעניין אמצעי המשמעת שיש לנקוט בו על פיו. מכאן החלטתנו לתת ביטוי לראיות אלה, כפי שהדבר נעשה בדיון וחשבון שהגישה הוועדה בתום ההליך המקורי, בנוסח שהובא שם; למותר לציין שהדברים יפים לענייננו גם עתה:

"נקדים כבר עתה ונאמר כי עיינו במכתבי ההערכה הרבים שהגישה לנו ב"כ"

הנקבל, פרי עיטם של מטופלים ושל רופאים בכירים שעבדו במחיצתו. אכן

הצטיירה בפנינו תמונה של עשייה מקצועית ראויה להערכה. גם שופטים

בכירים, בהווה ובעבר, הביעו הערכתם בכתב... במניין השיקולים לקולה

באשר לאמצעי המשמעת שיש להשית על הנקבל לקחנו בחשבון גם את

הקריירה המקצועית רבת השנים שלו, כמו גם מכתבי ההערכה להם זכה,

כמפורט לעיל."

אחרית דבר

31. אין אמנם להקל ראש בעובדות ובעבירות שיוחסו לנקבל בקובלנה המתוקנת אך מאידך יש לראותן על רקע הנסיבות המיוחדות אליהן נקלע הליך זה ורצונם המשותף של הצדדים לסיימו בדרך של הגעה להסדר טיעון. בחנו שוב ושוב את הסדר הטיעון ושוכנענו כי אין הוא נוגד את האינטרס הציבורי בכל הנוגע לשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים אלא עולה בקנה אחד עמו. זו העת להביע שביעות רצון מכך שכל הגורמים שהייתה להם נגיעה למקרה זה חברו יחדיו להשגת מטרה אחת והיא סיום ההליך בדרך של הסדר טיעון שנותן ביטוי מאוזן לגדר הספיקות עליהן הצביע בית המשפט המחוזי בפסק דינו; וכן לתת ביטוי להערכתנו את המאמץ וההשקעה שנעשו בעניין זה. אין ספק שהמלצה המבוססת על הסכמה בין הצדדים היא התוצאה המועדפת בנסיבות המיוחדות של המקרה.

32. אמנם לא הייתה זו שעתו היפה של הנקבל בכל הנוגע לשמירה על כללי האתיקה שרופאים אמורים לפעול על פיהם ולהקפיד על קיומם, אך יש לראות מקרה זה גם על רקע היעדר טענה בדבר רקע משמעותי קודם ואל מול שירות רפואי רב שנים ברמה ובאיכות גבוהים במיוחד. טעמים אלה, כמו גם הנסיבות המיוחדות של המקרה שתוארו בהרחבה לעיל, הביאו אותנו לכלל מסקנה כי אמצעי המשמעת שהוסכם עליו בין הצדדים הוא ראוי ונכון ויש לאמצו. המלצתנו על כן היא לאמץ את הסדר הטיעון ולהשית על הנקבל אמצעי משמעת של נזיפה.

ניתן היום, 14 מרס 2021

עו"ד משה מרבך	פרופ' יורם קלוגר	ד"ר ישי לב, יו"ר
נציג היועץ המשפטי לממשלה	נציג ההסתדרות הרפואית	נציג המנהל הכללי

